

Zápis o obhajobě disertační práce

Akademický rok: 2021/2022

Jméno a příjmení studenta: Mgr. Jan Tomášek
Identifikační číslo studenta: 83772504

Typ studijního programu: doktorský
Studijní program: Historické vědy
Studijní obor: České dějiny
ID studia: 406906

Název práce: Tři kmenové svazy Polabských Slovanů. Analýza vývoje slovanského etnika mezi Labem, Odrou a Krušnými horami.
Pracoviště práce: Ústav českých dějin (21-UCD)
Jazyk práce: čeština
Jazyk obhajoby: čeština
Školitel: prof. PhDr. Josef Žemlička, DrSc.
Oponent(i): prof. PhDr. Jan Klápště, CSc.

PhDr. Jakub Izdný, Ph.D.

Datum obhajoby: 12.01.2022 **Místo obhajoby:** Praha
Termín: řádný

Průběh obhajoby: 11:50 Předsedkyně komise, prof. Lenka Bobková, zahájila obhajobu Mgr. Jana Tomáška. Školitel, prof. Josef Žemlička, představil doktoranda a jeho badatelské úspěchy. Tématem práce jsou Tři kmenové svazy polabských Slovanů a jejich analýza ve středověku. Školitel zdůraznil, že téma je v českém prostředí neprobádané. Školitel ocenil široké téma disertační práce, se kterým si doktorand poradil velmi dobře a neměl vážnější připomínky k práci.

11:53 – 12:18 Doktorand, Jan Tomášek, poté představil svoji práci. Celkové uchopení tématu bylo asi největším úskalím doktorandovi práce. Nejprve představil geografické vymezení, poté se pokusil definovat pojem Slovanů, což je velmi problematické, protože Slované se nepovažovali za jeden jednotný středověký kmen/národ. Doktorand se potýkal s roztržitostí pramenů a s problematikou samotné periodizace. Úskalím bylo i časové vymezení práce, nebylo možné určit přesný rok počátku práce; to samé platilo i pro koncový časový bod. Doktorand nejprve chtěl sepsat syntézu Slovanů, od toho nakonec ustoupil pro přílišnou rozsáhlost tématu. Jsou to tedy vzájemně provázané dílčí studie. Jan Tomášek poté představil metodologii práce a vyjádřil se ke stavu bádání. Poté se postupně stručně vyjádřil ke všem kapitolám své práce.

12:18 – 12:30 Předsedkyně komise poté vyzvala oponenty práce k vyjádření.

Jako první reagoval prof. Jan Klápště. Práci hodnotil kladně. Hlavní otázkou je pro něj to etatizace, věnoval by více tomuto tématu v práci

více prostoru. Velice se mu líbí přístup doktoranda k pohanství, je to dle jeho soudu jediný možný a správný přístup, jak kmeny popisovat.

Poté se vyjádřil i druhý oponent, PhDr. Jakub Izdný. Konstatoval, že doktorand šel analytickým směrem, nešlo mu o syntézu. Byla to nadstavba k jeho minulému bádání. Práce je formálně atypická, na což upozornil i sám doktorand. Nemáme v této době příliš pramenů, žádné kroniky, jedná se o typický problém studia raně středověkých dějin. Doktorand si velmi dovedně vypomáhal analogiemi, inspirativní je analogie k africkým kmenům a jejich boji s islámem; je ale nutno s tímto zacházet obezřetně. Úskalím práce je nedostatek pramenů, ale to je fakt, nejsou dochovány, není to tedy chyba heuristiky pramenů. Velmi kladně hodnotí oponent doktorandovu práci s literaturou, zejména analýzu německé literatury.

Otázky: Dal by se tento text použít jako podklad pro syntézu obecně o Slovanech? Dala by se germanizace sledovat i na dalších materiálech?

12:30 – 12:48 Doktorand se vyjádřil k posudkům a otázkám oponentům. Zdá se mu, že slovanské kmeny nebyly tak organizované, jak my si dnes myslíme. Prof. Klápště dodal, že naopak ty spolčenosti byly složité, je to ale téma na dlouhé povídání. Snažíme se nahlédnout do subjektivních kategorií. K otázce syntetizace díla – doktorand se trochu snažil vyhnout komparacím s jinými než polabskými Slovaný. K otázce germanizace by se dle doktoranda dalo sáhnout, zejména na kolonizační listiny, ale spíš by to byla recyklace německých prací. Doktorand záměrně zvolil svědečné listiny, protože ty reflektovány příliš nejsou.

12:48 Předsedkyně otevřela volnou diskuzi.

PhDr. Eva Doležalová položila otázku ohlední misii – jsme schopni uvažovat o nějakých misijních strategiích vůči konkrétním Slovanickým kmenům – kromě jazyka? Doktorand soudí, že toto nelze doložit a specifické strategie ho nenapadají.

Prof. Bobková podotkla, že žádná kronika k této době nemohla existovat, protože neexistoval stát. Existovala pouze meklenburská kronika (Kirchberg). Doktorand tuto práci zná, ale považuje ji za propagandistickou, proto ji příliš nepoužil. Prof. Bobková vznesla také otázku na oblast Lebusu – lze tam najít nějaké doklady o tom, že se toto území integrovalo jako celek? Doktorand soudí, že nemůže určit, zda tam byl konkrétní kmen a zda to bylo výjimečné území. Prof. Bobková podotkla, proč vznikla biskupství v Havelbergu a Brandenburgu – byla relativně blízko. Doktorand soudí, že to souviselo s jinou situací za Otonů, kdy došlo ke změně, a proto mohla biskupství takto vzniknout.

Prof. Klápště vznesl otázku ohledně možné publikace práce. Doktorand soudí, že v současném stavu nejde tato práce publikovat, je již pro poučené publikum, bylo by nutné doplnit teoretický rámec.

13:03 Komise se poté poradila o výsledku obhajoby.

13:07 Předsedkyně komise vyhlásila výsledky obhajoby – Mgr. Jan Tomášek získal 4 hlasy ze 4 přijít a známku prospěl. Ukončení obhajoby.

Klasifikace obhajoby:	prospěl/a (P)	
Předseda komise:	prof. PhDr. Lenka Bobková, CSc.
Členové komise:	PhDr. Eva Doležalová, Ph.D.
	PhDr. Jakub Izdný, Ph.D.
	PhDr. Blanka Zilynská, Ph.D.